

OZNÁMENIE KOMISIE

Usmernenie Európskej komisie k východiskovým správam podľa článku 22 ods. 2 smernice 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách

(2014/C 136/03)

OBSAH

1. Úvod	3
2. Cieľ tohto usmernenia	4
3. Rozsah pôsobnosti tohto usmernenia	4
4. Právne ustanovenia týkajúce sa východiskovej správy	4
4.1. Relevantný text v smernici o priemyselných emisiách	4
4.2. Kľúčové slová a vety použité v smernici o priemyselných emisiách	6
4.3. Smernica o skládkach odpadov	6
5. Fázy vypracovania východiskovej správy	7
5.1. Fáza 1: Určenie nebezpečných látok, ktoré v súčasnosti dané zariadenie používa, vyrába alebo vypúšťa	9
5.2. Fáza 2: Určenie príslušných nebezpečných látok	9
5.3. Fáza 3: Posúdenie možnosti znečistenia konkrétne pre danú lokalitu	10
5.4. Fáza 4: História lokality	11
5.5. Fáza 5: Environmentálny stav	12
5.6. Fáza 6: Charakteristika lokality	13
5.7. Fáza 7: Prieskum lokality	13
5.8. Fáza 8: Vypracovanie východiskovej správy	15
Dodatok – Východiskový prieskum a kontrolný zoznam k správe	17

1. ÚVOD

V článku 22 ods. 1 smernice 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách sa uvádza, že „bez toho, aby bola dotknutá smernica 2000/60/ES, smernica 2004/35/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/118/ES z 12. decembra 2006 o ochrane podzemných vôd pred znečistením a zhoršením kvality⁽¹⁾ a príslušné právne predpisy Únie o ochrane pôdy, príslušný orgán stanoví podmienky povolenia s cieľom zabezpečiť súlad s odsekmi 3 a 4 tohto článku po definitívnom ukončení činností.“

Článok 22 obsahuje v odsekoch 2 až 4 ustanovenia o definitívnom ukončení činností zahŕňajúcich používanie, výrobu alebo vypúšťanie príslušných nebezpečných látok na zabránenie a riešenie potenciálnej kontaminácie pôdy a podzemných vôd takýmito látkami. V tejto súvislosti je kľúčovým nástrojom vypracovanie „východiskovej správy“. V prípade, že činnosť zahŕňa používanie, výrobu alebo vypúšťanie príslušných nebezpečných látok a s prihliadnutím na možnosť kontaminácie pôdy a podzemných vôd, východisková správa sa vypracuje pred spustením prevádzky zariadenia alebo pred prvou aktualizáciou povolenia pre zariadenie po 7. januári 2013. Správa bude tvoriť základ pre porovnanie so stavom kontaminácie po definitívnom ukončení činností. Ak sa v informáciách vypracovaných v súlade s inými vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo právnymi predpismi Únie premieta stav kontaminácie v čase vypracovania správy, môžu byť dané informácie zahrnuté do východiskovej správy alebo môžu byť k nej priložené.

V článku 3 ods. 19 smernice o priemyselných emisiách sa objasňuje, že vo východiskovej správe sa musia poskytnúť informácie o stave kontaminácie pôdy a podzemných vôd príslušnými nebezpečnými látkami.

(1) Ú. v. EÚ L 372, 27.12.2006, s. 19.

V článku 22 ods. 2 sa uvádza, že východisková správa musí obsahovať aspoň tieto informácie:

- „a) informácie o súčasnom a v prípade dostupnosti i o minulom využití lokality, a
- b) v prípade dostupnosti existujúce informácie o meraniach pôdy a podzemných vôd, ktoré odrážajú stav v čase vypracovania správy alebo namiesto toho nové merania pôdy a podzemných vôd s ohľadom na možnosť kontaminácie pôdy a podzemných vôd tými nebezpečnými látkami, ktoré sa použijú, vyrobia alebo vypustia v dotknutom zariadení.“

Podľa posledného pododseku článku 22 ods. 2 smernice o priemyselných emisiách „Komisia vypracuje usmernenia pre obsah východiskovej správy.“

Uvedené usmernenia sú vypracované v tomto oznámení, aby sa nimi členské štáty riadili pri vykonávaní smernice o priemyselných emisiách. Podobne ich bude používať Komisia pri posudzovaní informácií, ktoré sa týkajú východiskovej správy, v správach členských štátov o vykonávaní smernice o priemyselných emisiách.

Usudzuje sa, že tieto usmernenia možno všeobecne uplatňovať na všetky zariadenia patriace do rozsahu pôsobnosti kapitoly II smernice o priemyselných emisiách. Pri rozhodovaní o postupe pri vypracovaní východiskovej správy na úrovni zariadenia je však dôležité brať do úvahy potrebu zabezpečiť, aby táto správa bola čo najúplnejšia. Je v záujme prevádzkovateľa aby zabezpečil, že vo východiskovej správe bude dostatočne podrobne uvedený zistený stav kontaminácie pôdy a podzemných vôd, pretože tieto informácie sa použijú na určenie toho, aký druh kontaminácie pribudol v priebehu prevádzky dotknutého zariadenia od stanovenia východiskovej úrovne.

2. CIEĽ TOHTO USMERNENIA

Cieľom tohto usmernenia je prakticky objasniť znenie a zámer smernice o priemyselných emisiách, aby ju členské štáty vykonávali konzistentným spôsobom. Nejde však o právne záväzný výklad smernice o priemyselných emisiách. Jediným právne záväzným textom zostáva smernica o priemyselných emisiách. Okrem toho, oficiálny výklad smernice o priemyselných emisiách môže poskytnúť len Európsky súdny dvor.

3. ROZSAH PÔSOBNOSTI TOHTO USMERNENIA

Toto usmernenie poskytuje informácie o zákonných ustanoveniach týkajúcich sa východiskovej správy a vzťahuje sa na nasledujúce prvky článku 22 smernice o priemyselných emisiách, ktorými by sa mala zaoberať východisková správa:

- i) určenie, či je potrebné vypracovať východiskovú správu,
- ii) návrh východiskového prieskumu,
- iii) návrh stratégie odberu vzoriek,
- iv) vypracovanie východiskovej správy.

Toto usmernenie sa nevzťahuje na tie prvky článku 22, ktoré sa týkajú opatrení požadovaných pri definitívnom ukončení činností podľa článku 22 ods. 3 a 4.

4. USTANOVENIA ODKAZUJÚCE NA VÝCHODISKOVÚ SPRÁVU

4.1. Relevantný text v smernici o priemyselných emisiách

Vo vzťahu k východiskovým správam sú relevantné nasledujúce kľúčové prvky textu smernice o priemyselných emisiách.

Článok 3 – vymedzenie pojmov

2. „Znečisťovanie“ je priame alebo nepriame zavedenie látok, vibrácií, tepla alebo hluku do ovzdušia, vody alebo pôdy v dôsledku ľudskej činnosti, ktoré môže byť škodlivé pre ľudské zdravie alebo kvalitu životného prostredia, spôsobiť poškodenie hmotného majetku, alebo znehodnotiť či narušiť harmóniu životného prostredia a iné legitímne využívanie životného prostredia,

3. „zariadenie“ je stacionárna technická jednotka, v ktorej sa vykonáva jedna alebo viac činností uvedených v prílohe I alebo v prílohe VII časť 1 a všetky ostatné priamo s tým spojené činnosti na tom istom mieste, ktoré majú technickú nadväznosť na činnosti uvedené v uvedených prílohách a ktoré by mohli mať vplyv na emisie a znečisťovanie,

18. „nebezpečné látky“ sú látky alebo zmesi v zmysle článku 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí,

19. „východisková správa“ sú informácie o stave kontaminácie pôdy a podzemných vôd príslušnými nebezpečnými látkami,

20. „podzemná voda“ je podzemná voda v zmysle článku 2 bod 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva,

21. „pôda“ je vrchná vrstva zemskej kôry, ktorá sa nachádza medzi podložími a povrchom; pôda sa skladá z minerálnych častíc, organickej hmoty, vody, vzduchu a živých organizmov.

Článok 12 – Žiadosti o povolenia

1. Členské štáty prijímajú opatrenia potrebné na to, aby žiadosť o povolenie obsahovala opis týchto prvkov:

d) podmienok lokality zariadenia,

e) v prípade potreby východiskovej správy v súlade s článkom 22 ods. 2

Článok 22 – Uzatvorenie lokality

2. V prípade, že činnosť zahŕňa používanie, výrobu alebo vypúšťanie príslušných nebezpečných látok a s prihliadnutím na možnosť kontaminácie pôdy a podzemných vôd v lokalite zariadenia, prevádzkovateľ pripraví a predloží východiskovú správu príslušnému orgánu pred spustením prevádzky zariadenia alebo pred prvou aktualizáciou povolenia pre zariadenie po 7. januári 2013.

Východisková správa musí obsahovať informácie potrebné na určenie stavu kontaminácie pôdy a podzemných vôd, aby bolo možné kvantifikované porovnanie so stavom po definitívnom ukončení činnosti.

Východisková správa obsahuje aspoň tieto informácie:

a) informácie o súčasnom a v prípade dostupnosti i o minulom využití lokality,

b) v prípade dostupnosti existujúcej informácie o meraniach pôdy a podzemných vôd, ktoré odrážajú stav v čase vypracovania správy alebo namiesto toho nové merania pôdy a podzemných vôd s ohľadom na možnosť kontaminácie pôdy a podzemných vôd tými nebezpečnými látkami, ktoré sa použijú, vyrobia alebo vypustia v dotknutom zariadení.

Ak informácie vypracované v súlade s inými vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo právnymi predpismi Únie splňajú požiadavky tohto odseku, takéto informácie možno zahrnúť do predkladanej východiskovej správy alebo ich k nej priložiť.

Komisia vypracuje usmernenia pre obsah východiskovej správy.

3. Po definitívnom ukončení činností prevádzkovateľ posúdi stav kontaminácie pôdy a podzemných vôd príslušnými nebezpečnými látkami, ktoré zariadenie používalo, vyrábalo alebo vypúšťalo. Ak zariadenie spôsobilo významné znečistenie pôdy alebo podzemných vôd príslušnými nebezpečnými látkami v porovnaní so stavom uvedeným vo východiskovej správe uvedenej v odseku 2, prevádzkovateľ prijme potrebné opatrenia na odstránenie znečistenia, aby túto lokalitu vrátil do uvedeného stavu. Na tento účel sa môže zohľadniť technická uskutočniteľnosť takýchto opatrení.

Bez toho, aby bol dotknutý prvý pododsek, po definitívnom ukončení činností a v prípade, že kontaminácia pôdy a podzemnej vody v lokalite predstavuje významné riziko pre ľudské zdravie alebo životné prostredie v dôsledku povolených činností, ktoré prevádzkovateľ vykonával pred prvou aktualizáciou povolenia pre zariadenie po 7. januári 2013 a po zohľadnení podmienok týkajúcich sa lokality zariadenia stanovených v súlade s článkom 12 ods. 1 písm. d), prevádzkovateľ prijme potrebné opatrenia zamerané na odstránenie, kontrolu, izoláciu alebo zníženie množstva príslušných nebezpečných látok, aby lokalita po zohľadnení jej súčasného alebo schváleného budúceho využívania už nepredstavovala takéto riziko.

4. Ak prevádzkovateľ nie je povinný vypracovať východiskovú správu uvedenú v odseku 2, prevádzkovateľ po definitívnom ukončení činností prijme potrebné opatrenia zamerané na odstránenie, kontrolu, izoláciu alebo zníženie množstva príslušných nebezpečných látok tak, aby lokalita po zohľadnení jej súčasného alebo schváleného budúceho využitia nepredstavovala žiadne významné riziko pre ľudské zdravie alebo životné prostredie v dôsledku kontaminácie pôdy a podzemnej vody v dôsledku povolených činností a po zohľadnení podmienok týkajúcich sa lokality zariadenia stanovených v súlade s článkom 12 ods. 1 písm. d).

4.2. Kľúčové slová a vety použité v smernici o priemyselných emisiách

Na účely tohto usmernenia sa poskytujú nasledujúce vysvetlenia pre lepšie pochopenie týchto pojmov používaných v kontexte smernice o priemyselných emisiách.

„Príslušné nebezpečné látky“ (článok 3 ods. 18 a článok 22 ods. 2 prvý pododsek) sú tie látky alebo zmesi vymedzené v rámci článku 3 nariadenia (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, ktoré sú v dôsledku svojej nebezpečnosti, mobility, stálosti a biologickej rozložiteľnosti (ako aj iných vlastností) schopné kontaminovať pôdu alebo podzemnú vodu a ktoré sú používané, vyrábané a/alebo vypúšťané v danom zariadení.

„Možnosť kontaminácie pôdy a podzemných vôd v lokalite zariadenia“ (článok 22 ods. 2 prvý pododsek) sa vzťahuje na viacero dôležitých prvkov. Po prvé, vo východiskovej správe je potrebné venovať náležitú pozornosť množstvám dotknutých nebezpečných látok – ak sa v lokalite zariadenia používajú, vyrábajú alebo vypúšťajú veľmi malé množstvá týchto látok, možnosť kontaminácie pravdepodobne nie je významná na účel vypracovania východiskovej správy. Po druhé, vo východiskovej správe je potrebné zohľadniť vlastnosti pôdy a podzemných vôd v danej lokalite a ich vplyv na možnosť kontaminácie pôdy a podzemných vôd. Po tretie, v prípade existujúcich zariadení možno zväziť ich vlastnosti, ktoré prakticky znemožňujú kontamináciu.

Pojem **„kontaminácia“** sa chápe ako zameniteľný s pojmom **„znečisťovanie“** vymedzeným v článku 3 ods. 2 smernice o priemyselných emisiách.

„Kvantifikované porovnanie“ (článok 22 ods. 2 druhý pododsek) vyžaduje možnosť porovnať rozsah a aj stupeň kontaminácie podľa východiskovej správy so stavom v čase definitívneho ukončenia činností. Výlučne kvalitatívne porovnania sú preto použitím tohto pojmu v článku 22 ods. 2 vylúčené. Je v záujme prevádzkovateľa aby zabezpečil, že kvantifikácia bude správna a dostatočne presná na umožnenie zmysluplného porovnania pri definitívnom ukončení činností.

„Informácie potrebné na určenie stavu kontaminácie pôdy a podzemných vôd“ (článok 22 ods. 2 druhý pododsek) sú informácie, ktoré obsahujú aspoň tieto dva prvky:

- Informácie o súčasnom a v prípade dostupnosti i o minulom využití lokality. V súvislosti s touto požiadavkou pojem **„v prípade dostupnosti“** treba chápať tak, že informácie sú prevádzkovateľovi zariadenia dostupné, pričom musí byť zohľadnená spoľahlivosť týchto informácií o minulom využití.
- Informácie o koncentráciách v pôde a podzemných vodách tých príslušných nebezpečných látok, ktoré bude dané zariadenie používať, vyrábať alebo vypúšťať. Ak v dôsledku budúceho vývoja v danej lokalite známeho v čase vypracovania správy môže dôjsť k používaniu, výrobe alebo vypúšťaniu ďalších nebezpečných látok, odporúča sa zahrnúť do správy aj informácie o koncentráciách týchto príslušných nebezpečných látok v pôde a podzemných vodách. V prípade, že takéto informácie zatiaľ neexistujú, je potrebné vykonať nové merania, ak existuje možnosť kontaminácie pôdy a podzemných vôd príslušnými nebezpečnými látkami, ktoré bude dané zariadenie používať, vyrábať alebo vypúšťať (pozri tiež už význam pojmu „kvantifikované“ vo vymedzení uvedenom vyššie).

4.3. Smernica o skládkach odpadov

Skládky odpadov predstavujú konkrétny druh činnosti podľa smernice o priemyselných emisiách (príloha I, činnosť 5.4), keďže sa na ne vzťahuje aj smernica Rady 1999/31/ES o skládkach odpadov (smernica o skládkach odpadov). Podľa článku 1 ods. 2 smernice o skládkach odpadov je zrejmé, že príslušné technické požiadavky na tie skládky, na ktoré sa vzťahuje smernica o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia (2008/1/ES), sú obsiahnuté v smernici o skládkach odpadov a že príslušné technické požiadavky smernice o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia sú splnené, ak sú splnené požiadavky smernice o skládkach odpadov.

Keďže v pôvodnej smernici o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia neboli zahrnuté ustanovenia článku 22 smernice o priemyselných emisiách, nemožno dospieť k záveru, že v prípade skládok odpadov by sa východisková správa nevyžadovala. Ustanoveniami smernice o skládkach odpadov, najmä bodom 3 jej prílohy I (všeobecné požiadavky týkajúce sa ochrany pôdy a podzemných vôd), by sa malo zabezpečiť, aby do pôdy a podzemných vôd nepresiakli žiadne nebezpečné materiály. Okrem toho smernica o skládkach odpadov obsahuje niekoľko užitočných prvkov na vypracovanie východiskovej správy, ktoré by mali byť doplnené v závislosti od konkrétneho prípadu. Na kvantifikáciu stavu pôdy a podzemných vôd môžu byť potrebné konkrétne postupy a metódy zohľadňujúce špecifické vlastnosti skládky odpadov (izolačné vrstvy). Ak na mieste skládky odpadov prebiehajú iné činnosti, ktoré s ňou priamo súvisia, tieto činnosti môžu samy osebe vyžadovať vypracovanie východiskovej správy.

5. FÁZY VYPRACOVANIA VÝCHODISKOVEJ SPRÁVY

Na určenie, či je potrebné vypracovať východiskovú správu pre konkrétnu situáciu, ako aj na vypracovanie samotnej východiskovej správy je potrebné vykonať niekoľko kľúčových úloh.

V rámci tohto procesu bolo určených osem fáz, ktoré sa vzťahujú na tieto hlavné prvky:

Fázy 1 – 3: rozhodnúť, či je východisková správa potrebná,

Fázy 4 – 7: určiť, ako má byť východisková správa vypracovaná,

Fáza 8: určiť obsah správy.

Ak sa na základe dostupných informácií počas fáz 1 – 3 preukáže, že východisková správa nie je potrebná, netreba pokračovať v ďalších fázach. O preukázaní tejto skutočnosti treba vypracovať záznam, ktorý bude uložený u príslušného orgánu, a to vrátane dôvodov na takéto rozhodnutie.

Je možné, že zariadenie, pre ktoré nie je potrebné vypracovať východiskovú správu, v budúcnosti zmení svoje činnosti v danej lokalite tak, že východisková správa bude potrebná, napríklad keď bude navrhnuté, aby do nového procesu boli prvýkrát zahrnuté nebezpečné látky. V takom prípade sa prehodnotí potreba vypracovať východiskovú správu v súvislosti s aktualizáciou povolenia v súlade s týmto usmernením.

Na dokončenie fáz 1 až 5 by sa mali v rámci možností využiť existujúce informácie.

V niektorých prípadoch môžu byť na doplnenie prvkov východiskovej správy vhodne použité informácie poskytnuté v súlade s požiadavkami smernice 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie.

Pre vypracovanie východiskovej správy by mohli byť dôležité aj tieto zdroje informácií:

- informácie zhromaždené v súvislosti so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ zo 4. júla 2012 o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok (smernica Seveso III), a to najmä v súvislosti s fázou 4,
- informácie obsiahnuté v referenčných dokumentoch o najlepších dostupných technológiách, hlavne o emisiách vznikajúcich pri skladovaní, a to najmä v súvislosti s fázami 6 a 7.

Ak však tieto zdroje nemožno použiť, mali by sa zhromaždiť nové informácie.

Aj keď sú fázy pre ľahšiu orientáciu očíslované od 1 do 8, jednotlivé fázy možno vykonávať aj v inom poradí alebo súčasne.

Tabuľka 5.1

Hlavné fázy vypracovania východiskovej správy

Fáza	Činnosť	Cieľ
1.	Určiť, ktoré nebezpečné látky dané zariadenie používa, vyrába alebo vypúšťa, a vypracovať zoznam týchto nebezpečných látok.	Zistiť, či sú alebo nie sú používané, vyrábané alebo vypúšťané nebezpečné látky z hľadiska rozhodovania o potrebe vypracovať a predložiť východiskovú správu.
2.	Určiť, ktoré z nebezpečných látok z fázy 1 sú „príslušné nebezpečné látky“ (pozri oddiel 4.2). Vyradiť tie nebezpečné látky, ktoré nespôsobujú kontamináciu pôdy alebo podzemných vôd. Zdôvodniť a zaznamenať rozhodnutie o vyradení určitých nebezpečných látok.	Obmedziť ďalšie zvažovanie len na príslušné nebezpečné látky z hľadiska rozhodovania o potrebe vypracovať a predložiť východiskovú správu.
3.	Pre každú príslušnú nebezpečnú látku, ktorá postúpila z fázy 2, určiť skutočnú možnosť kontaminácie pôdy a podzemných vôd v lokalite zariadenia vrátane pravdepodobnosti jej vypustenia a dôsledkov takého vypustenia s osobitným ohľadom na: — množstvo každej dotknutej nebezpečnej látky alebo skupiny podobných nebezpečných látok, — spôsob a miesto skladovania, používania a prepravy nebezpečných látok v rámci zariadenia, — všade tam, kde hrozí riziko ich úniku, — v prípade existujúcich zariadení aj s ohľadom na opatrenia prijaté na zabezpečenie toho, aby kontaminácia pôdy alebo podzemných vôd prakticky nebola možná.	Určiť, ktoré z príslušných nebezpečných látok predstavujú potenciálne riziko znečistenia v danej lokalite na základe pravdepodobnosti úniku týchto látok. Informácie o týchto látkach musia byť uvedené vo východiskovej správe.
4.	Poskytnúť prehľad o histórii lokality. Zvážiť dostupné údaje a informácie: — vo vzťahu k súčasnému využívaniu danej lokality a o emisiách nebezpečných látok, ktoré sa vyskytli a ktoré môžu viesť k znečisteniu. Zvážiť najmä nehody alebo mimoriadne udalosti, presiaknuté alebo rozliate škvrny z bežnej prevádzky, zmeny prevádzkovej praxe, povrchovú úpravu v danej lokalite, zmeny používaných nebezpečných látok. — Predchádzajúce využívanie lokality, ktoré mohlo spôsobiť únik nebezpečných látok, či už rovnakých, ako sú látky, ktoré používa, vyrába alebo vypúšťa existujúce zariadenie, alebo iných nebezpečných látok. Pri zostavovaní týchto údajov môže pomôcť preštudovanie predchádzajúcich správ o prieskume.	Určiť potenciálne zdroje, ktoré mohli spôsobiť prítomnosť nebezpečných látok zistených vo fáze 3 v lokalite zariadenia.

Fáza	Činnosť	Cieľ
5.	Určiť environmentálny stav danej lokality vrátane: — topografie, — geológie, — smeru prúdenia podzemných vôd, — ďalších potenciálnych migračných ciest, ako sú odtoky a obslužné kanály, — environmentálnych aspektov (napr. konkrétnych biotopov, druhov, chránených oblastí a pod.), a — využívania okolitých pozemkov.	Zistiť, kam môžu prenikať nebezpečné látky v prípade úniku a kde ich treba hľadať. Určiť environmentálne médiá a receptory, ktoré sú potenciálne ohrozené, a tiež kde sú v danej oblasti ďalšie činnosti, pri ktorých sú vypúšťané rovnaké nebezpečné látky a ktoré môžu spôsobiť migráciu týchto látok do danej lokality.
6.	Použiť výsledky fáz 3 až 5 na popis lokality, najmä na preukázanie umiestnenia, typu, rozsahu a množstva historického znečistenia a možných budúcich zdrojov emisií, s uvedením vrstiev a podzemných vôd, ktoré by mohli byť týmito emisiami zasiahnuté – vytvorenie spojení medzi zdrojmi emisií, cestami, ktorými sa znečistenie môže šíriť, a receptormi, ktoré by mohli byť zasiahnuté.	Určiť umiestnenie, povahu a rozsah existujúceho znečistenia v danej lokalite a stanoviť, ktoré vrstvy a podzemné vody by mohli byť týmto znečistením zasiahnuté. Porovnať s potenciálnymi budúcimi emisiami a zistiť, či sa dané oblasti zhodujú.
7.	Ak sú k dispozícii dostatočné informácie na kvantifikáciu znečistenia pôdy a podzemných vôd príslušnými nebezpečnými látkami na základe fáz 1 až 6, prejdite priamo k fáze 8. Ak sú tieto informácie nedostatočné, na získanie takýchto informácií bude potrebný intruzívny prieskum danej lokality. Podrobné informácie z tohto prieskumu by mali byť objasnené príslušnému orgánu.	Zhromaždiť ďalšie informácie potrebné na umožnenie kvantifikovaného posúdenia znečistenia pôdy a podzemných vôd príslušnými nebezpečnými látkami.
8.	Vypracovať východiskovú správu pre dané zariadenie, v ktorej je kvantifikovaný stav znečistenia pôdy a podzemných vôd príslušnými nebezpečnými látkami.	Predložiť východiskovú správu v súlade so smernicou o priemyselných emisiách.

Každá z 8 fáz je podrobnejšie vysvetlená v ďalšom texte.

5.1. Fáza 1: Určenie nebezpečných látok, ktoré v súčasnosti dané zariadenie používa, vyrába alebo vypúšťa

Vypracovať zoznam všetkých nebezpečných látok, s ktorými sa v rámci daného zariadenia manipuluje (či už ide o suroviny, výrobky, medziprodukty, vedľajšie produkty, emisie alebo odpady). Tento zoznam by mal zahŕňať všetky nebezpečné látky spojené s činnosťami uvedenými v prílohe I k smernici o priemyselných emisiách a s činnosťami, ktoré sú s nimi priamo spojené, ktoré majú technickú nadväznosť na vykonávané činnosti a mohli by mať vplyv na znečistenie pôdy alebo podzemných vôd.

Ak sa nebezpečné látky uvádzajú pod obchodnými názvami, je potrebné uviesť aj ich chemické zloženie. V prípade zmesí alebo zlúčenín je potrebné určiť relatívny pomer chemických zložiek.

5.2. Fáza 2: Určenie príslušných nebezpečných látok

Na základe zoznamu vypracovaného vo fáze 1 určiť možné riziko znečistenia pre každú nebezpečnú látku vzhľadom na jej chemické a fyzikálne vlastnosti, ako sú: zloženie, skupenstvo (pevná látka, kvapalina, plyn), rozpustnosť, toxicita, mobilita, stálosť atď. Tieto informácie by sa mali použiť na určenie, či daná látka má alebo nemá potenciál spôsobiť znečistenie pôdy a podzemných vôd. Tieto údaje spolu s odôvodnením použitým na ich výklad by mali byť uvedené tak, aby z východiskovej správy bolo zrejmé, prečo boli látky vylúčené alebo zahrnuté.

Ak skupina látok vykazuje podobné vlastnosti, tieto látky možno posudzovať spoločne pod podmienkou, že je uvedené odôvodnenie ich zoskupenia.

Zdroje informácií môžu zahŕňať zoznam klasifikácie a označovania, ktorý obsahuje informácie o klasifikácii a označovaní látok oznamovaných podľa nariadenia (ES) č. 1272/2008 (nariadenie o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí), a informácie o chemickom zložení látok registrovaných podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006 (nariadenie REACH). Ďalšie zdroje informácií môžu zahŕňať aj správy o posúdení rizika pre 141 chemických látok podľa nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 (nariadenie o existujúcich látkach). Všetky tieto zdroje sú prístupné na webovej lokalite ECHA ⁽¹⁾.

Ak je jasné, že nebezpečné látky, ktoré dané zariadenie používa, vyrába alebo vypúšťa, nemôžu spôsobiť kontamináciu pôdy a podzemných vôd, východisková správa sa nemusí vypracovať.

Zistené príslušné nebezpečné látky by mali postúpiť do fázy 3 na ďalšie zváženie.

5.3. Fáza 3: Posúdenie možnosti znečistenia konkrétne pre danú lokalitu

Každá látka, ktorá postúpila z fázy 2, by mala byť posúdená v súvislosti s danou lokalitou s cieľom určiť, či existujú okolnosti, ktoré môžu viesť k úniku predmetnej látky v dostatočnom množstve na to, aby predstavovala riziko znečistenia, či už v dôsledku jednorazovej emisie alebo v dôsledku akumulácie viacerých emisií.

Osobitné otázky, ktoré je potrebné zvážiť, zahŕňajú:

- i) Množstvo každej nebezpečnej látky, s ktorou sa manipuluje, ktorá sa vyrába alebo vypúšťa, v súvislosti s jej vplyvom na životné prostredie.

To si vyžaduje obozretnosť, pretože nepretržitý únik aj obmedzeného množstva nebezpečnej látky môže časom spôsobiť významné znečistenie. Ak sa vedú záznamy o vstupoch a výstupoch nebezpečných látok, tieto informácie by mali byť preskúmané s cieľom určiť možné emisie do pôdy a podzemných vôd.

- ii) Umiestnenie každej nebezpečnej látky v danej lokalite, napr. kde je alebo bude dodaná, uskladnená, použitá, presunutá v rámci lokality, vypustená atď., najmä vzhľadom na vlastnosti pôdy a podzemných vôd v danej časti lokality.
- iii) V prípade existujúcich zariadení: prítomnosť a celistvosť mechanizmov na izoláciu nebezpečných látok, povahu a stav povrchovej úpravy lokality, umiestnenie odtokov, obslužných alebo iných prípadných potrubí na migráciu.

Je potrebné určiť spôsob skladovania príslušných nebezpečných látok, manipulácie s nimi a ich použitia, a tiež či v danej lokalite existujú mechanizmy na ich izoláciu, ktoré majú zabrániť výskytu emisií, napr. hrádze, spevnený povrch, manipulačné postupy.

Treba vykonať podrobnú fyzickú prehliadku danej lokality s cieľom overiť celistvosť a účinnosť opatrení na zabránenie úniku nebezpečných látok.

Príklady informácií, ktoré majú byť zhromaždené:

- či je povrchová úprava stavieb a lokality popraskaná alebo poškodená; je potrebné zistiť, či sa v blízkosti potenciálnych emisných bodov nenachádzajú škáry alebo trhliny,
- či existujú znaky poškodenia betónových povrchov chemickými látkami,
- či sú kanalizačné odtoky v dobrom stave; tam, kde je to bezpečné, skontrolovať šachty, vpusty a otvorené odtoky,
- určiť drenážne trasy, obslužné koridory atď. a lokalizovať odtoky,
- určiť znaky emisií, ktoré sa už vyskytli, preskúmať ich povahu a rozsah a zvážiť pravdepodobnosť opakujúcich sa emisií,
- určiť, či sa v danej lokalite vyskytujú akékoľvek priame alebo nepriame emisie nebezpečných látok do pôdy alebo podzemných vôd.

Na základe uvedených informácií by mali byť popísané okolnosti, za ktorých môže dôjsť k emisiám nebezpečných látok do pôdy alebo podzemných vôd, ako aj pravdepodobnosť takýchto emisií, pričom treba určiť látky, ktoré môžu byť vypustené do životného prostredia a vyvolať potenciálne riziko znečistenia.

⁽¹⁾ <http://echa.europa.eu/information-on-chemicals/>

Okolnosti, za ktorých môže dôjsť k emisiám, zahŕňajú:

nehody/mimoriadne udalosti, napr. prevrátenie cisterny na ceste v danej lokalite, prasknutie nádoby, presakovanie z podzemnej nádrže, porušenie tesnenia, neúmyselné vypustenie, presakovanie z trhlín v odvodňovacom potrubí, požiar,

bežnú prevádzku, napr. kvapkánie pri dodávke alebo zo škár v potrubí, malé rozliate škvrny pri stáčaní/premiestňovaní výrobku, presakovanie zo zablokovaných alebo z poškodených odtokov, trhliny v spevnenom betónovom povrchu,

plánované emisie, napr. vypúšťanie do pôdy alebo podzemných vôd.

Ak je zrejmé, že vzhľadom na množstvo nebezpečných látok, ktoré dané zariadenie používa, vyrába alebo vypúšťa, alebo vzhľadom na vlastnosti pôdy a podzemných vôd v danej lokalite neexistuje významná možnosť kontaminácie pôdy alebo podzemných vôd, východisková správa nie je potrebná.

Východisková správa nie je potrebná ani v prípade existujúcich zariadení, v ktorých sú prijaté opatrenia, ktorými sa znemožňuje výskyt kontaminácie pôdy alebo podzemných vôd v praxi.

Ak sa na základe tejto fázy usúdi, že východisková správa nie je potrebná, stále sa očakáva, že prevádzkovateľ vypracuje záznam o tomto rozhodnutí vrátane dôvodov rozhodnutia a že tento záznam bude ďalej posúdený príslušným orgánom, u ktorého bude uložený.

5.4. Fáza 4: História lokality

Cieľom tejto časti je určiť, ktoré príslušné nebezpečné látky určené vo fáze 3 majú potenciál nachádzať sa v lokalite v pôde a podzemných vodách následkom dovtedy vykonávaných činností a určiť, či sa zhodujú s prípadnými budúcimi emisnými bodmi.

V histórii lokality by sa mali zohľadniť tak i) história lokality pred výstavbou súčasného/navrhovaného zariadenia, ako aj ii) prevádzková história súčasného/navrhovaného zariadenia takto:

- i) Uviesť predchádzajúce použitie lokality od zelenej líky po výstavbu navrhovaného zariadenia. Určiť, či je pravdepodobné, že tieto formy použitia zahŕňajú akékoľvek príslušné nebezpečné látky určené vo fáze 3. V prípade, že ich zahŕňajú, kde sa pravdepodobne spracúvali, aká je pravdepodobnosť vzniku emisií do pôdy/podzemných vôd a aké prípadné opatrenia na sanáciu sa prijali? Ak sú k dispozícii osobitné údaje o lokalite, treba ich použiť.
- ii) Aká je pravdepodobnosť výskytu emisií počas histórie prevádzky v lokalite, pokiaľ ide o zariadenie, ktoré je v čase vypracovania východiskovej správy už v prevádzke? Osobitné otázky, ktoré treba posúdiť, sú:
 - Miesto, povaha a rozsah havárií, mimoriadnych udalostí alebo priameho vypúšťania z historického hľadiska (povolené alebo iné), ktoré mohli spôsobiť uvoľnenie príslušných nebezpečných látok do pôdy alebo podzemných vôd.
 - Ktoré zmeny alebo zlepšenia sa vykonali v súvislosti s postupom, chemickými látkami, s ktorými sa manipuluje, miestami skladovania, spôsobmi zneškodnenia atď. a prečo? Sú napríklad výsledkom predchádzajúcej mimoriadnej udalosti, havárie tesne odvrátenej nehody atď., vykonali sa s cieľom znížiť riziko emisií, zlepšiť účinnosť, obmedziť odpad atď.? Znamenajú možnosť výskytu emisií?
 - Záznamy o údržbe – vyplýva z nich neporušenosť odtokov, nádrží, hrádzí, potrubí atď.? Viedli sa od začiatku činnosti, alebo sa zaviedli len nedávno?
 - Podrobné údaje o preskúmaní lokality, ktoré sa vykonalo v minulosti, a vykonaných sanačných prácach.
 - Údaje o fyzickej kontrole získané vo fáze 3 môžu takisto poskytnúť informácie o prítomnosti hrdze, dôkazoch korózie, prítomnosti nových vrstiev atď.

5.5. Fáza 5: Environmentálny stav

Na základe fáz 1 – 4 sa v lokalite určia miesta, na ktorých by sa v budúcnosti mohli vyskytnúť emisie a na ktorých sa už emisie prípadne vyskytujú. Cieľom fázy 5 je určiť, čo sa stane s takými emisiami, ktoré vrstvy a podzemné vody môžu byť postihnuté, a stanoviť rozsah a hĺbku, ktoré sú potrebné na klasifikáciu tejto pôdy. Na tento účel je nevyhnutné poznať vlastnosti pôdy a podzemných vôd v lokalite, ako aj v okolitých oblastiach, ktoré môžu mať vplyv na lokalitu zariadenia.

Ak sú k dispozícii osobitné údaje o lokalite, treba ich použiť. Ak nie sú k dispozícii, použijú sa referenčné údaje, kvalitatívne/subjektívne posúdenie, odvodené údaje alebo údaje získané extrapoláciou. V každom prípade treba určiť zdroj údajov, a ak nie je, osobitné odôvodnenie použitia vybraných údajov a zahrnúť podrobné údaje o rozpätiach chýb, ktoré sa uplatňujú.

Pri posúdení vlastností lokality by sa mali porovnať tieto údaje:

Topografia

Určujúcim faktorom okamžitého vplyvu emisií budú topografia lokality a druh povrchu pôdy (pevná, nezazelenená atď.) v okolí každého emisného bodu, a takisto umiestnenie emisií vo vzťahu k povrchu pôdy (napr. povrchová vrstva, nad povrchom, nadzemné potrubie, pod povrchom atď.).

V pláne lokality možno uviesť druh a sklon povrchu pôdy. Okrem toho by sa mali jednoznačne určiť ohradené miesta, jamy atď. v pomere k okolitému povrchu, najmä ak sú pod povrchom (buď čiastočne, alebo úplne).

Geológia a hydroológia

Uviesť opis vrstiev pôdy a hornín pod lokalitou a fyzikálno-chemických vlastností každej vrstvy, ktoré môžu mať vplyv na osud a prechod látok cez pôdu.

Určiť, či sú v každej vrstve prítomné, alebo je pravdepodobné, že sú prítomné podzemné vody (vrátane visutých zvodní) a uviesť hydraulický spád, ak je známy.

Uviesť vplyv vlastností pôdy a podzemných vôd v súvislosti s pohybom látok cez pôdu.

V správe stačí uviesť jednoduché zhrnutie údajov namiesto úplného geotechnického opisu, na účely ďalšieho použitia možno podľa potreby poskytnúť alebo sprístupniť ďalšie údaje.

V tejto súvislosti by sa okrem toho mali zhrnúť všetky dostupné informácie s cieľom uviesť celkové podmienky lokality a neoddeľovať uverejnené geologické a hydrogeologické informácie od zistení získaných v predchádzajúcich a súčasných prieskumoch.

Hydroológia

Uviesť prítomnosť znakov povrchových vôd, smer ich toku, kvalitu/klasifikáciu a polohu koryta v pomere k povrchu lokality. Uviesť, aký vplyv môžu mať emisie z lokality na jednotlivé vodné útvary.

Umelo vytvorené cesty

Určiť umelo vytvorené cesty, pracovné priechody, odtoky, štólne atď., ktoré môžu predstavovať cesty pohybu nebezpečných látok, a určiť pravdepodobný smer ich migrácie so zreteľom na to, že tento smer môže byť proti prirodzenému topografickému alebo hydraulickému spádu.

Využitie okolitej pôdy a vzájomná závislosť

Určiť využitie okolitej pôdy s cieľom určiť priemyselné odvetvia/činnosti, najmä na svahu, v rámci ktorých sa môže manipulovať s tými istými alebo podobnými látkami a ktoré môžu spôsobiť, že znečistenie zasiahne lokalitu. Pokiaľ ide o migráciu znečistenia do lokality v čase vrátenia povolenia, je úlohou prevádzkovateľa preukázať, že nespôsobil znečistenie počas prevádzky. Preto je dôležité vedieť, či príľahlé nehnuteľnosti môžu byť zdrojom rovnakých alebo podobných znečisťujúcich látok.

5.6. Fáza 6: Charakteristika lokality

V opise lokality by sa mali uviesť najmä poloha, druh, rozsah a množstvo historického znečistenia a zdroje prípadných budúcich emisií, pričom sa uvedú vrstvy a podzemné vody, ktoré budú týmito emisiami pravdepodobne postihnuté.

V tejto súvislosti môžu byť užitočné modely, ktoré umožňujú vytvoriť spojenie medzi zdrojmi emisií, cestami, po ktorých sa môže znečistenie pohybovať, a príjemcami, ktorí budú pravdepodobne postihnutí. Zhrnutie rôznych informácií by malo pomôcť lepšie porozumieť prípadným rizikám, ktoré môže kontaminácia predstavovať pre životné prostredie a aj ľudské zdravie.

Prostredníctvom koncepčného modelu lokality sa stanovujú existujúce úrovne znečistenia a prípadné zdroje budúceho znečistenia pre určitú oblasť. Tento model sa môže vytvoriť na základe informácií získaných vo fázach 3 – 5. Pravdepodobne bude obsahovať existujúce informácie a v menšom rozsahu nové informácie, ktoré nesúvisia s ďalej uvedenou fázou 7. Ak prevádzkovateľ navrhuje, aby sa na účely vytvorenia koncepčného modelu lokality použili existujúce informácie, treba zvážiť spoľahlivosť, presnosť a primeranosť údajov.

Namiesto vytvorenia jedného všeobecného modelu lokality buď ako nákresu, alebo ako textu, sa môže uprednostniť vytvorenie jednotlivých podrobnejších modelov pre každú oblasť záujmu v zariadení. Napríklad koncepčný model oblasti okolo nádrže, ktorý by mohol naznačovať výstavbu hrádze, smer sklonu pozemku, či sa miesta napúšťania nachádzajú v hrádzi alebo mimo nej, druh povrchu okolitej oblasti a základné geologické údaje a hladinu vody. Na základe týchto informácií sa potom vytvorí predpoklad, kde môžu skončiť akékoľvek vypustené príslušné nebezpečné látky.

Povaha a zložitosť koncepčného modelu lokality bude vzhľadom na jednotlivé lokality a vykonávanú činnosť alebo vykonávané činnosti odlišná.

5.7. Fáza 7: Prieskum lokality

Ak je k dispozícii dostatok informácií z fáz 1 – 6 na charakteristiku laterálnych aj vertikálnych vlastností lokality a vymedzenie východiskového stavu, pokiaľ ide o kvantifikované úrovne znečistenia pôdy a podzemných vôd príslušnými nebezpečnými látkami, prejdite na fázu 8. V prípade rozhodnutia použiť existujúce informácie je nevyhnutné, aby prevádzkovateľ, keď tieto informácie poskytuje, a príslušný orgán, keď ich posudzuje, vedeli o neistote a riziku, ktoré súvisia s použitím týchto údajov. Také riziká môžu znamenať, že:

- v rámci historických údajov sa náležite nezohľadní uvoľnenie príslušných nebezpečných látok, ku ktorému mohlo prísť v období zberu pôvodných údajov;
- v rámci historických údajov sa nezohľadnia všetky príslušné nebezpečné látky, historické údaje sú zamerané skôr na časť príslušných nebezpečných látok a
- v rámci historických údajov sa nezohľadnia zmeny činností, ktoré sa vykonávajú v lokalite od pôvodného zberu údajov, a to môže spôsobiť zmeny týkajúce sa nebezpečných látok, ktoré sa v zariadení použili, vytvorili alebo uvoľnili.

Najlepší spôsob zaistenia úplnosti údajov je zabezpečiť, aby sa jasne stanovil a oznámil spôsob určenia, ako aj analýza. V prípade existujúcich zariadení, keď nie je možné určiť spoľahlivosť a kvalitu historických informácií o stave pôdy (napríklad pretože výsledky sú založené na zastaraných postupoch alebo sú neúplné), je najvhodnejšie znovu vykonať merania.

V prípade, keď možno charakterizovať len časť lokality alebo keď informácie, na základe ktorých sa vytvorí východisková správa, nie sú dostatočné, treba získať dodatočné informácie prostredníctvom prieskumu lokality. Najlepší spôsob získania východiskových informácií o stave pôdy a podzemných vôd je nové meranie, ktoré sa vykoná pred uvedením do prevádzky alebo v dôsledku preskúmania povolenia.

Stratégia odberu vzoriek

Keď sa zistí, že budú potrebné nové merania, je potrebné posúdiť vhodné stratégie odberu vzoriek, t. j. spôsob, ktorým sa vykonajú nové merania pôdy a podzemných vôd. V záujme výberu najvhodnejšej stratégie sa odporúča, aby prevádzkovateľ bol v spojení s príslušným orgánom.

Vybrané stratégie odberu vzoriek by mali zabezpečiť dostatočnú dôveru, že merania a odobrané vzorky primerane vyjadrujú skutočnú úroveň znečistenia príslušnými nebezpečnými látkami, aby bolo možné určiť súčasný stav pôdy a podzemných vôd. Vo východiskovej správe by sa mal uvádzať navrhovaný postup posúdenia stavu kontaminácie lokality, napr. štatistické testy, ktoré sa použijú, a ISO/CEN alebo v prípade, keď chýbajú, vnútroštátne normy, ktoré sa uplatnia. V rámci uvádzania výsledkov východiskového prieskumu treba v správe primerane uviesť spôsoby odberu vzoriek, ako aj metódy analýzy. Z toho vyplýva, že keď sa pri definitívnom ukončení činnosti vykoná posúdenie lokality, bude nevyhnutné použiť ten istý prístup a buď tie isté metódy, alebo metódy, ktoré sa uviedli v súvislosti s vytvorením porovnateľného analytického výkonu.

V rámci stratégií odberu vzoriek je potrebné:

- zamerať sa na to, aby sa preskúmali fyzikálno-chemické vlastnosti určených príslušných nebezpečných látok, produktov ich rozkladu a metabolitov vo vzťahu k pravdepodobnosti kontaminácie pôdy alebo podzemných vôd;
- zohľadniť hydrogeologické a hydraulické podmienky lokality. Skôr než sa stanovia vhodné miesta meraní v lokalite zariadenia, je nevyhnutné preskúmať ich v smere k zariadeniu aj od zariadenia. Pri prieskume podzemných vôd treba brať do úvahy prípadnú dynamiku, pokiaľ ide o smery toku a kolísanie hladiny podzemných vôd;
- rozoznať vplyv prirodzených a s procesom súvisiacich faktorov na odobrané vzorky a stratégiu odberu vzoriek (miesto a metóda), spojenie so znečisťujúcou látkou, heterogénnosť rozšírenia znečisťujúcej látky v pôde alebo v podzemných vodách, manipuláciu so vzorkou v čase medzi jej získaním a jej meraním a merania vykonané v laboratóriu a
- brať od začiatku do úvahy tak súčasný stav znečistenia (vrátane historickej kontaminácie), ako aj potrebu posúdenia znečistenia pri definitívnom ukončení činnosti. Nevyhnutným predpokladom je jasné mapovanie a označenie miest odberu vzoriek.

Odporúča sa necielený odber vzoriek, cielený odber vzoriek alebo kombinácia oboch. Výber sa musí vykonať so zreteľom na prostredie, podmienky a miestne životné prostredie lokality vrátane povahy a množstva látok, ktoré sa budú merať. Ďalej sa uvádza opis týchto prístupov. V prípade, keď sa navrhuje iná metóda odberu vzoriek, napr. viacprírastkový odber vzoriek, prevádzkovateľ a aj príslušný orgán by mali posúdiť úroveň spoľahlivosti výsledkov v porovnaní s necieleným alebo cieleným prístupom:

- i) Cielený odber vzoriek – je odber vzoriek sústredený na oblasti predpokladanej koncentrácie znečisťujúcich látok (miesta uskladňovania, prekládky alebo podobné miesta). Ako v prípade necieleného odberu vzoriek je potrebné predchádzajúce rozhodnutie o tom, aká pravdepodobnosť zistenia sa vyžaduje so zreteľom na súvisiace náklady.
- ii) Necielený odber vzoriek – ide spravidla o odber vzoriek, v rámci ktorého sa s primeranou hustotou údajov získajú jasné a jednoznačné informácie o priemerných koncentráciách látok a ich rozpätí. Vzhľadom na to, že sa zdá, že v rámci tohto prístupu sa vytvorí presné zastúpenie celej lokality prostredníctvom použitia jednotného odberu vzoriek z celého zariadenia, na výber miest odberu vzoriek nesmú mať vplyv vonkajšie okolnosti, ako sú existujúce budovy a použitie alebo očakávané koncentrácie znečisťujúcich látok. Problémy môžu vzniknúť v prípade, keď sa necielený odber vzoriek použije v existujúcich lokalitách v súvislosti so zavedenými štruktúrami, službami a funkciami.

V rámci tohto prístupu sa lokalita považuje za oblasť vyžadujúcu východiskové údaje (t. j. lokalita sa považuje za jeden subjekt a netreba brať do úvahy štruktúru zariadenia alebo osobitné riziká, ktoré predstavujú nádrže, spracovateľské zariadenie atď.). Na prijatie tohto prístupu je potrebné predchádzajúce rozhodnutie o tom, aká by mala byť pravdepodobnosť určenia znečistenia v každom prípade, so zreteľom na nevyhnutne vyšší počet vzoriek a súvisiace náklady potrebné na zabezpečenie vyššej pravdepodobnosti.

Neistota súvisiaca s údajmi o pôde a podzemných vodách

Pokiaľ ide o neistotu súvisiacu s údajmi o pôde a podzemných vodách v prípade necieleného a cieleného odberu vzoriek, existujú dva dôležité prvky, ktoré treba posúdiť:

- i) Zber východiskových údajov o podzemných vodách: stav podzemných vôd sa môže zmeniť rýchlejšie než stav pôdy a kvalita podzemných vôd sa mení vplyvom faktorov, ktoré nie sú súčasťou povoleného procesu, ako sú sezónne kolísanie hladiny a kvality podzemných vôd, ďalšie zdroje znečistenia, pohyb znečisťujúcich oblakov, zmeny hodnoty pH alebo redukčný a oxidačný potenciál zvodnenej vrstvy, prudké dažde atď. Odber vzorky obsahujúcej viac než jeden súbor údajov o podzemných vodách s cieľom stanoviť východiskový stav (napr. súbor výsledkov štvrtročného monitorovania pokrývajúci obdobie jedného roka ako minimum) môže podstatne zvýšiť dôveru, s ktorou prevádzkovateľ môže podať správu o východiskovom stave podzemných vôd.
- ii) Použitie metódy analýzy štatistických údajov na posúdenie údajov o pôde: štatistické metódy môžu pomôcť pri číselnom vyjadrení neistoty súvisiacej s odhadmi priemernej alebo strednej koncentrácie znečisťujúcich látok v pôde, a tak poskytujú informovanejší základ pre rozhodovanie odhadcov a regulátorov lokality. Koncentrácie znečisťujúcich látok namerané v rámci prieskumu lokality možno porovnať s tzv. kritickou koncentráciou, ktorú vymedzil používateľ, alebo s ukazovateľom rizika.

V prípade, keď treba použiť štatistické metódy, sa musí posúdiť, či sú údaje získané v rámci prieskumu vhodné na tento účel (napr. dostatok kvalitných údajov z primeranej hĺbky, primeraných miest). V prípade použitia tohto prístupu je nevyhnutný dobrý koncepčný model, ako sa uvádza vo fáze 6, na ktorom je potom založená stratégia odberu vzoriek potrebných na zber údajov vhodných na štatistickú analýzu.

Analýza vzoriek

V záujme zabezpečenia porovnateľnosti výsledkov východiskového prieskumu s neskôr získanými výsledkami by sa mali uplatniť overené metódy analýzy (t. j. formálny a dokumentmi doložený dôkaz, že analytická metóda je vhodná na určený účel, je presná a možno ju reprodukovat). V prípade, že existujú normy CEN alebo ISO, mali by sa uplatniť; ak tieto normy chýbajú a existujú vnútroštátne normy, mali by sa uplatniť tie.

Základná požiadavka je, aby bolo možné navzájom priamo porovnať analytický výkon metód použitých pri zostavení východiskovej správy a pri posúdení lokality v čase definitívneho ukončenia prevádzky. Dôležité je najmä, aby bolo možné priamo porovnať rozsah a obnovu rozhodujúcich faktorov v metóde. Najmä vzhľadom na to, že najlepšia laboratórna prax sa môže časom zmeniť, je prvoradé zabezpečiť primeraný opis použitých metód analýzy s cieľom poskytnúť informácie pre budúce analýzy, ako sa stanovuje v smernici o priemyselných emisiách.

Je možné, že po prieskume na účely získania východiskových údajov o pôde a podzemných vodách bude potrebný ďalší prieskum, napr. ak sa v rámci prieskumu zistilo historické znečistenie (ktoré vzniklo v dôsledku povolených činností alebo inak), v súvislosti s ktorým je nevyhnutné ďalšie vymedzenie a sanácia.

Na základe prieskumu lokality môžu byť nevyhnutné ďalšie alebo aktualizované modely lokality, ako sa uvádza vo fáze 6.

5.8. Fáza 8: Vypracovanie východiskovej správy

Účel tejto fázy je zhrnúť všetky posúdené informácie získané vo fázach 1 – 7 s cieľom vytvoriť správu, v ktorej sa určí stav kontaminácie pôdy a podzemných vôd prostredníctvom príslušných nebezpečných látok. Vo východiskovej správe by sa mal uviesť presný a jasný opis údajov, ktoré sa použili na určenie stavu pôdy a podzemných vôd, postupov, ktoré sa použili na odber vzoriek a analýzu pôdneho podložja, a štatistických alebo metodických spôsobov overenia výsledkov. V podstate by sa mali v správe jasne uvádzať súbory činností, ktoré možno pri ukončení činnosti v lokalite úplne reprodukovat, spolu s výsledkami, aby bolo možné vykonať kvantifikované porovnanie. Na tento účel sa v dodatku k tomuto dokumentu uvádza kontrolný zoznam.

V prípade, keď sú prítomné potenciálne znečisťujúce látky, vo východiskovej správe by sa malo určiť, s ktorými vrstvami alebo útvarmi podzemných vôd súvisia, a mala by sa uviesť ich koncentrácia, povaha a rozsah. Rovnako dôležité ako určenie prítomných príslušných nebezpečných látok je poskytnutie jednoznačného vyhlásenia o tom, ktoré príslušné nebezpečné látky nie sú prítomné.

Východisková správa by mala:

- byť predložená v logickom a štruktúrovanom formáte;
- obsahovať dostatok informácií na určenie rozsahu a vplyvu súčasnej činnosti alebo činností, na ktoré sa vzťahuje povolenie vrátane údajov o všetkých príslušných meraniach pôdy a podzemných vôd;
- poskytovať jasný a presný opis použitých postupov a výsledkov získaných prostredníctvom posúdenia, ako aj polohu akýchkoľvek rušivých činností, studní, vrtov a iných miest odberu vzoriek v súlade so štandardizovaným geografickým referenčným systémom;
- poskytovať jasný opis analytických metód, ktoré sa použili na stanovenie koncentrácií nebezpečných látok v pôde a podzemných vodách, prípadne s odkazom na uplatnené vnútroštátne alebo medzinárodné normy, ako aj akékoľvek usmernenia, ktoré poskytli členské štáty a ktoré existovali v čase prieskumu;
- obsahovať opis vedeckej neistoty a obmedzení postupu, ktorý sa použil pri vypracovaní správy;
- obsahovať všetky dôležité technické údaje (merania, osvedčenia o kalibrácii, analytické normy, akreditácie, mapy, záznamy o odbere vzoriek atď.) s cieľom zabezpečiť, aby pri konečnom ukončení bolo možné vykonať platné kvantifikované porovnanie.

Rozdiely, pokiaľ ide o druh, podrobnosť a prezentáciu východiskových správ v súvislosti s rozličnými činnosťami, na ktoré sa vzťahuje smernica o priemyselných emisiách, sú predpokladané a prijateľné, pokiaľ je v čase vytvorenia správy možné primerane určiť stav kontaminácie pôdy a podzemných vôd príslušnými nebezpečnými látkami.

—

Dodatok

Východiskový prieskum a kontrolný zoznam k správe

ROZHODNUTIE, ČI JE VÝCHODISKOVÁ SPRÁVA POTREBNÁ   Určenie nebezpečných látok, ktoré dané zariadenie používa, vyrába alebo vypúšťa   Posúdenie s cieľom určiť tie nebezpečné látky, ktoré môžu znečistiť pôdu alebo podzemné vody (príslušné nebezpečné látky)   Určenie možnosti skutočnej kontaminácie príslušnými nebezpečnými látkami   Určenie každého možného zdroja historickej kontaminácie
PODROBNÉ INFORMÁCIE O ZBERE ÚDAJOV   Existujúce údaje   Príslušné plány zariadenia (na ktorých sú uvedené hranice a hlavné body záujmu)   Preskúmanie a zhrnutie predchádzajúcich správ s odkazmi na správy   Zhrnutie všetkých posúdení rizík, ktoré sa vykonali v lokalite zariadenia a ktoré sú dôležité pre zber východiskových údajov   Prieskum lokality   Odôvodnenie prieskumu – môže obsahovať zoznam prípadných zdrojov kontaminácie, ktorý sa vzťahuje na každé navrhované miesto prieskumu   Obmedzenia týkajúce sa polohy miest prieskumu lokality   Metódy použité na vytvorenie prieskumných vrtov, napr. vrty, testovacie jamy, riadkové vzorky   Metódy použité na zber, uchovanie a dopravu vzoriek do analytického laboratória   Odber vzoriek a monitorovanie   Odôvodnenie stratégie odberu vzoriek, napr. odôvodnenie cieľov v prípade cielej stratégie, odôvodnenie intervalov a usporiadania v prípade necielej stratégie   Opis a vysvetlenie programov monitorovania podzemných a povrchových vôd   Podrobné informácie o monitorovaní a odbere vzoriek vrátane polohy, hĺbky, častosti   Analýza   Odôvodnenie výberu analytických metód   Opis a výsledky analytických metód
PREZENTÁCIA A VÝKLAD ÚDAJOV V TEXTE SPRÁVY   Opis podmienok v lokalite vrátane režimu podzemných vôd a vlastností povrchových vôd   Tabuľky so zhrnutím chemických analýz a monitorovania lokality   Opis druhu, povahy a priestorového rozloženia kontaminácie, a prípadne plány   Analýza súboru údajov a odvodenie typických koncentrácií jednotlivých znečisťujúcich látok pre vhodnú úroveň významu   Hodnotenie výsledkov prieskumu lokality vzhľadom na koncepčný model

UVEDENIE HRUBÝCH ÚDAJOV (PRÍLOHA K SPRÁVE)

Plán, v ktorom sa uvádza poloha miest monitorovania a odberu vzoriek

Opis činnosti v lokalite a pozorovaní na mieste

Záznamy o prieskumnom vrte, vrtnom jadre alebo vrtaní

Podrobné údaje o reakčnej zóne a ďalšie podrobné konštrukčné údaje o zariadeniach na monitorovanie vrto

Výsledky monitorovania

Opis vzoriek predložených na analýzu

Príslušné údaje o zabezpečení kvality/kontrole kvality – môžu zahŕňať akreditáciu personálu, osvedčenia o kalibrácii zariadenia, akreditácie laboratórií (vnútroštátne a medzinárodné normy)

Správy o laboratórnej analýze vytvorené v súlade s príslušnými údajmi o zabezpečení kvality/kontrole kvality vrátane príslušných noriem analytických alebo testovacích postupov

Režazec záznamov o úschove vzorky a získaných údajov